

ვ ა მ ტ კ ი ც ე ბ:

საქართველოს განათლებისა და
მეცნიერების მინისტრი

ნ. გვარამია

სსიპ – პაატა ბუბუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის
2009 წლის სამეცნიერო მუშაობის პროგრამა

თბილისი
2009 წელი

**სსიპ – პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის 2009 წლის
სამეცნიერო მუშაობის პროგრამა**

ორგანიზაციის დასახელება: სსიპ – პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის
ინსტიტუტი

მისამართი: 0105, ქ. თბილისი, ქიქოძის ქ., №14

ტელეფონები: (995-32) 996.853, (995-32) 933.444

დირექტორი: ე.მ.დ., პროფ. რამაზ აბესაძე

პროგრამის სახელწოდება: «პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში უმუშევრობის
დონის შემცირების მექანიზმის შემუშავება და მისი პრაქტიკული რეალი-
ზაციის მიმართულებები და გზები საქართველოში»

პროგრამა წარმოადგენს ინსტიტუტის 2009-2012 წლების პირველი
პრიორიტეტული მიმართულებით – “**უმუშევრობის შემცირებისა და სიღა-
რიბის დაძლევის ეკონომიკური მექანიზმის შემუშავება საქართველოში**”-
განსახდერულ პირველ პრობლემას, რომელიც სრულად პასუხობს სამ-
თავრობო პრიორიტეტს – «მოსახლეობის კეთილდღეობა – საქართველო
სიღარიბის გარეშე». უმუშევრობის დონის შემცირების ეკონომიკური
მექანიზმის შემუშავება, ბუნებრივია, ხელს შეუწყობს ამ სამთავრობო
პრიორიტეტის განხორციელებას.

პრობლემების აღწერა:

პროგრამა მოიცავს შემდეგ ეკონომიკურ პრობლემებს:

1. უმუშევრობის თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძვლების სრულყოფა
პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის დროს;
2. უმუშევრობის დონის შემცირების სახელმწიფო რეგულირების მექან-
იზმის სრულყოფა;
3. ბიზნესგარემოს გაუმჯობესების გავლენა უმუშევრობის დონის შემცი-
რებაზე;
4. ინოვაციების როლი უმუშევრობის დონის შემცირებაში;
5. საბაზრო კონკურენციის გაძლიერების როლი უმუშევრობის დონის
შემცირებაში;

6. მეწარმეობის განვითარებისა და რეგიონული ფაქტორების გავლენა უმუშევრობის დონის შემცირებაზე;
7. უმუშევრობის დონის შემცირების ძირითადი მიმართულებები საჯარო სექტორში;
8. დამოკიდებულება მდგრად ეკონომიკურ განვითარებასა და უმუშევრობის დონეს შორის;
9. უმუშევრობის დონის შემცირების თავისებურებები და ძირითადი მიმართულებები სოფლად.

პროგრამის მიზანი: პროგრამის ძირითადი მიზანი მდგომარეობს იმაში, რომ პოსტკომუნისტური ქვეყნებისათვის, არსებული მდგომარეობის ანალიზის საფუძველზე, შემუშავდეს უმუშევრობის დონის შემცირების თეორიული მოდელი და დაისახოს მისი პრაქტიკული რეალიზაციის მიმართულებები და გზები საქართველოს მონაცემთა მაგალითზე.

პროგრამის ამოცანები: პროგრამის მიზნიდან გამომდინარე მის ძირითად ამოცანებს წარმოადგენენ:

- უმუშევრობის დონის შემცირების თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძვლების სრულყოფა პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის თანამედროვე ეტაპზე.
- უმუშევრობის დონის შემცირების სახელმწიფო რეგულირების მექანიზმის შემუშავება, რომელშიც განსახდურული იქნება რეგულირების შესაბამისი მეთოდები, ინსტრუმენტები, მარეგულირებელი ორგანოები, რეგულირების დონისძიებათა სისტემა და სხვ ;
- ბიზნესგარემოს გაუმჯობესების გავლენის დადგენა უმუშევრობის დონის შემცირებაზე ;
- ინოვაციების გავლენის დადგენა უმუშევრობის დონის შემცირებაზე ;
- საბაზრო კონკურენციის გავლენის დადგენა უმუშევრობის დონის შემცირებაზე ;

- მეწარმეობის განვითარების გავლენის დადგენა უმუშევრობის დონის შემცირებაზე ;
- უმუშევრობის დონის შემცირების რეგიონული რეგულირების თეორიული და პრაქტიკული ხასიათის საფუძვლების შემუშავება, რომელიც პირველ რიგში, გულისხმობს მექანიზმის შექმნას სამხარეო და ლოკალურ დონეზე და ა.შ.
- უმუშევრობის დონის შემცირების რეზერვების გამოვლენა სახელმწიფო სექტორში ;
- მდგრად ეკონომიკურ განვითარებასა და უმუშევრობის დონეს შორის დამოკიდებულების განსაზღვრა;
- უმუშევრობის დონის შემცირების თავისებურებები სოფლად, რომლის დროსაც განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა სოფლად მომუშავეთა ოდენობის ოპტიმიზაციის პრობლემებს.
- უმუშევრობის დონის შემცირების შემოთავაზებული მექანიზმის პრაქტიკული რეალიზაციის ძირითადი მიმართულებებისა და გზების განსაზღვრა საქართველოში, გლობალიზაციის პრობლემათა გათვალისწინებით.

გარდა ძირითადი სამეცნიერო ხასიათის ამოცანებისა პროგრამის განხორციელების მსვლელობაში ასევე გადაწყდება შემდეგი სახის დამხმარე და თანამდე ამოცანები:

- სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციების, სიმპოზიუმების, სემინარების ორგანიზება;
- წინადადებებისა და რეკომენდაციების შემუშავება ზემდგომი ორგანოებისათვის;
- მონაწილეობის მიღება სამეცნიერო კადრების მომზადებაში;
- სამეცნიერო ნაშრომების გამოქვეყნება;
- სამეცნიერო ჟურნალის დაარსება და გამოცემა;
- პერიოდული გამოცემის – “პაატა გუგუშვილუს ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებულის” – დაარსება და გამოცემა;

- “პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობის” დარსება და მისი ეგიდით ნაშრომების გამოცემა;
- “პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის არაფორმალური სწავლების ცენტრის” დაარსება, სადაც თანამშრომლები გამოიყენებენ თავიანთ ცოდნას და გამოცდილებას;
- სამეცნიერო, თეორიული და პრაქტიკული ხასიათის საკონსულტაციო-საექსპერტო სამუშაოების ორგანიზება; როგორც ზემდგომი ორგანოების, ასევე, ნებისმიერი დაინტერესებული პირისათვის;
- საერთაშორისო სამეცნიერო ურთიერთობების განვითარება.

პროგრამის განხორციელების გზები:

ამ პროგრამის განხორციელების გზებს შეიძლება ძირითადად მიეკუთვნოს:

– შესასწავლი საკითხების კვლევის დროს ძირითად ამოსავალ თეორიულ და მეთოდოლოგიურ საფუძვლად ეკონომიკური აზრის კლასიკოსთა, გამოჩენილ უცხოელ და ქართველ მეცნიერთა ნაშრომების გამოყენება;

– შესასწავლი საკითხების ირგვლივ მსოფლიოში, მათ შორის პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში, განსაკუთრებით საქართველოში, ამჟამად დაგროვილი გამოცდილების გაცნობა, გაანალიზება, განზოგადება, ანალოგიების შექმნა, მათი პრაქტიკული რეალიზაციისათვის საჭირო გზების ძიება და გამოყენება.

კვლევის დროს პოსტკომუნისტური ქვეყნების, კერძოდ საქართველოს სახელისუფლებო, საკანონმდებლო, სამთავრობო და სხვა ხელმძღვანელ ორგანოთა ოფიციალური დადგენილებების, კანონების, ნორმატიული აქტების და სხვა დოკუმენტების ძირითად მოთხოვნათა გათვალისწინება.

– კვლევის დროს შესასწავლი საკითხების შესახებ ამჟამად არსებული ყველა ძირითადი საკანონმდებლო და ნორმატიული აქტების, აგრეთვე

სამეცნიერო სიმპოზიუმების, კონფერენციებისა და სემინარების მასალების გამოყენება;

– კვლევის დროს ანალიზის, სინთეზის, შედარების, ინდუქციის, დედუქციის, ეკონომიკური და მეთემატიკური სტატისტიკის, ეკონომიკურ-მათემატიკური მოდელირებისა და ანალიზის, პროგნოზირებისა (სახელდობრ საექსპერტო შეფასებების, სცენარების და ა.შ.) და სხვა მეთოდების გამოყენება;

– სპეციალური სამეცნიერო კავშირების დამყარება შესასწავლი საკითხების მკვლევარ სამეცნიერო ინსტიტუტებთან და უმაღლეს სასწავლებლებთან;

– სამეცნიერო პუბლიკაციების გამოცემა და აპრობაცია;

– საერთაშორისო და რესპუბლიკური სამეცნიერო სიმპოზიუმების, კონფერენციების და სემინარების ჩატარება შესასწავლ საკითხებზე;

პროგრამის მოსალოდნელი შედეგები:

მეცნიერული თვალსაზრისით პროგრამის ძირითადი შედეგი მდგომარეობს იმაში, რომ შემუშავდება პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში უმუშევრობის დონის შემცირების მოდელი, რომელიც მოიცავს დონისძიებათა, ინსტრუმენტთა და ა.შ. მთელ კომპლექსს და რომელთა რეალიზაცია ხელს შეუწყობს უმუშევრობის დონის შემცირებას აღნიშნულ ქვეყნებში, კერძოდ საქართველოში, რაც თავის მხრივ, დადებით გავლენას მოახდენს მოსახლეობის კეთილდღეობის ამაღლებაზე და სიღარიბის შემცირებაზე ;

გარდა მეცნიერული შედეგებისა პროგრამის განხორციელების საფუძველზე შემუშავებული წინადადებებისა და რეკომენდაციების გათვალისწინება შესაბამისი სამთავრობო ორგანოების მიერ ხელს შეუწყობს აღნიშნულ ქვეყნებში, კერძოდ საქართველოში, უმუშევრობის დონის შემცირებას.

უფრო კონკრეტულად პროგრამის მოსალოდნელი შედეგები მდგომარეობს შემდეგში:

პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის თანამედროვე ეტაპის მოთხოვნათა გათვალისწინებით:

- განხორციელება უმუშევრობის დონის შემცირების თეორიული საფუძვლების სრულყოფა;
- შემოთავაზებული იქნება უმუშევრობის დონის შემცირების მაკროეკონომიკური რეგულირების მექანიზმი;
- აგებულ იქნება უმუშევრობის დონის შემცირების მიკროეკონომიკური რეგულირების მექანიზმი;
- დადგინდება უმუშევრობის დონის შემცირებაზე ინოვაციების გავლენის თავისებურებები ;
- გამოვლენილი იქნება უმუშევრობის დონის შემცირებაზე კონკურენციის გავლენის თავისებურებები;
- დადგინდება უმუშევრობის დონის შემცირების რეგიონული ფაქტორები;
- განსაზღვრულ იქნება უმუშევრობის დონის შემცირების საბიუჯეტო-საგადასახადო და ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის სრულყოფის ძირითადი მიმართულებები;
- დასახულ იქნება უმუშევრობის დონის შემცირების ოპტიმიზაციის ძირითადი მიმართულებები და გზები სოფლად;
- დადგინდება დასაქმების დონის ამაღლების გზები მდგრადი ეკონომიკური განვითარების მოთხოვნათა გათვალისწინებით;
- შემუშავდება საქართველოში უმუშევრობის დონის შემცირების დონის-ძიებათა სისტემა, გლობალიზაციის პროცესთა გათვალისწინებით;
- პროექტის თემატიკასთან დაკავშირებით მოეწეობა სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციები, სიმპოზიუმები და სემინარები;
- პროექტის თემატიკის შესაბამისად გამოქვეყნდება სამეცნიერო ნაშრომები;
- პროექტში მიღებული შედეგების საფუძველზე შემუშავდება წინადადებები და რეკომენდაციები ზემდგომ ორგანოებში წარსადგენად და სხვ.

პროექტში მიღებული შედეგების გამოყენება ხელს შეუწყობს საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული 2009-2012 წლების საშუალოვადიანი სტრატეგიული მიზნებისა და ამოცანების განხორციელებასა და გადაჭრას.

პროგრამის შედეგების შეფასება და მონიტორინგის მექანიზმები:

პროგრამის შედეგების შუალედური შეფასებები მოხდება ინსტიტუტის განყოფილებათა მიერ სამ თვეში ერთხელ, დირექციის წარმომადგენლის თანდასწრებით. პროგრამის მიმდინარეობის ნახევარი წლის შედეგები განყოფილებათა გამგეების მიერ მოხსენდება ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს (შუალედური შეფასებების დროს გამოვლენილი ნაკლოვანებების შემთხვევაში ინსტიტუტის დირექცია მიიღებს შესაბამის ზომებს).

პროგრამის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით პროექტის კოორდინატორთან თვეში ერთხელ ჩატარდება სამეცნიერო თათბირი. ობიექტური მიზეზების არსებობის შემთხვევაში შესაძლებელი იქნება პროგრამაში შევიდეს შესწორებები, რაზედაც წინასწარ ეცნობება საქართველოს განათლების სამინისტროს.

პროგრამის შედეგების შეფასება მოხდება ჯერ ინსტიტუტის განყოფილებების, ხოლო შემდეგ კი სამეცნიერო საბჭოს მიერ, დირექციის წარმომადგენლის მონაწილეობით. სამეცნიერო საბჭოზე დასრულებული ნაშრომების შესახებ მოხსენებებს გააკეთებენ განყოფილებათა ხელმძღვანელები.

ნაშრომის წინასწარ შესაფასებლად დირექციის მიერ ინიშნება ორი შემფასებელი. ორივე შემფასებლის უარყოფითი დასკვნის შემთხვევაში დირექციის მიერ დაინიშნება სპეციალური სამეცნიერო სემინარი, რომელიც მიიღებს გადაწყვეტილებას ნაშრომის ვარგისიანობის თაობაზე. ერთი შემფასებლის უარყოფითი დასკვნის შემთხვევაში საკითხს – ნაშრომის ვარგისიანობის შესახებ ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭო წყვეტს, შესაბამისი განყოფილების შუამდგომლობის საფუძველზე.

პროგრამის მონიტორინგს ჩაატარებს ინსტიტუტის დირექციის მიერ შექმნილი სპეციალური კომისია, რომელიც პერიოდულად შეამოწმებს შუალედური და საბოლოო შეფასებების ჩატარების თანადროულობას და სისწორეს.

პროგრამის საბოლოო მიღება მოხდება დირექციის მიერ შექმნილი სპეციალური კომისიის მიერ.

პროგრამის კოორდინატორი: ე.მ.დ., პროფ. რამაზ აბესაძე. ტ: სამ. – 99.07.02, ბინ. – 52.39.65, მობ: 893 350.485. ელ. ფოსტა: abesadzedr @ rambler.ru, economist1@ rambler.ru.

- პროგრამის ბიუჯეტი:

(იხილეთ დანართი)

ინსტიტუტის დირექტორი

ე.მ.დ., პროფესორი

მთავარი ბუღალტერი

რ. აბესაძე

მ. ჭინჭარაული